

#1

STØTTE TIL UNDERVISERE

i klasselokalet

KONCEPTET

Frivillige støtter undervisere ved at hjælpe dem med at styre aktiviteter i klassen, ved at arbejde med kursister enkeltvis, i små grupper eller med hele holdet. Nogle frivillige arbejder en-til-en med begyndere eller med kursister på et højt niveau.

Frivillige kan gøre en stor forskel for underviserne og kursisterne. Takket være de frivillige har underviseren mere tid til kursister, der har spørgsmål, eller som har brug for mere støtte.

I modsætning til de andre former for frivilligt arbejde, som vi fortæller om i værktøjskassen, vil du få råd og vejledning af den underviser, som du følges med i undervisningen. Nogle undervisere giver friere hænder end andre, men underviseren er i sidste ende ansvarlig for undervisningen, så gør, hvad du kan for at sikre, at I er på bølgelængde og forstår hinanden godt.

Når du er sammen med en underviser i klasselokalet, kan de f.eks. bede dig om at udføre følgende opgaver:

Ekstra øjne

Du kan f.eks. holde øje med kursisternes:

- udtale
- læseforståelse
- grammatik
- forståelse af en given aktivitet.

“At have en frivillig i klassen gør en stor forskel for underviseren, fordi man ofte underviser kursister på forskellige sproglige niveauer. Selvom kursisterne kan støtte hinanden til et vist punkt, hjælper det at kunne niveauiindlede holdet.”

**Underviser,
Storbritannien**

Du kan også give ekstra muligheder for samtaletræning til generte eller stille kursister. Når underviseren præsenterer en ny aktivitet, kan den frivillige sidde sammen med kursister, der er på et lidt lavere niveau end de andre og hjælpe dem med at forstå instruktionerne.

Aktiv deltager

Du kan hjælpe underviseren med at præsentere nye aktiviteter, f.eks. ved at have en rolle i en dialog med underviseren. Du kan være samtalepartner, så en samtale lyder mere autentisk for kursisterne.

Individuel støtte

Du kan hjælpe kursister med særlige behov individuelt. Det kan hjælpe en kursist, der har dårligere læsefærdigheder end de andre på holdet. En-til-en støtte kan også være en god ide, hvis en kursist

skal forberede sig til en særligt udfordrende situation, som en køreprøve eller en jobsamtale, og det ikke er hensigtsmæssigt for hele gruppen at arbejde med det pågældende emne.

Særlig støtte til f.eks. jobsamtaler

Når kursisterne har øvet samtaler i klassen et stykke tid, kan man lave rollespil med den frivillige i rollen som arbejdsgiver. Man kan gøre situationen så virkelighedsnær som muligt ved at sidde i et andet lokale, hilse formelt på kursisten og stille forskellige spørgsmål, der er relevante for det job, kursisten er interesseret i.

FØRSTE SKRIDT TIL AT BLIVE FRIVILLIG I UNDERVISNINGEN

Hvis du beslutter dig for, at du gerne vil være frivillig i sprogundervisning, kan du kontakte sprogskoler eller andre voksenuddannelsesinstitutioner for at finde ud af, om de bruger frivillige. Hvis de mangler frivillige, vil frivilligkoordinatoren invitere dig til en samtale. Vær forberedt og tænk over, hvad du gerne vil lave som frivillig i undervisningen. Hvorfor er du interesseret i denne form for frivilligt arbejde? Kender du til skolens politik? Vil du bryde dig om at støtte underviseren i klassen?

Det første møde

Bed om muligt om at møde den underviser, du skal arbejde sammen med, så I kan snakke om dine opgaver, enkelte kursisters særlige behov og sprogskolens tilgang til sprogundervisning. Ønsker underviseren, at du arbejder med alle kursister eller kun med de svageste? Må du oversætte, eller skal du forklare ordforråd på det sprog, kursisterne lærer? Hvad ønsker underviseren med hensyn til fejlretning? Medbring en liste med specifikke spørgsmål, så du får mest muligt ud af samtalen. Mange gange er undervisere usikre over for at samarbejde med en frivillig, fordi de er bange for, at den frivillige overtager undervisningen. Gør det klart, at det ikke er tilfældet.

Grænser

Før du begynder som frivillig, så gør dig klart, hvor dine personlige grænser går. Er du villig til at snakke om dit privatliv, f.eks. om dine børn? Folk stiller måske en masse personlige spørgsmål. Du behøver ikke afsløre noget, som du ikke har lyst til at tale om.

Vær åben

Lad være med at dømme underviserens metoder, især ikke de første par gange, du er med. Underviseren er uddannet til sit job og har sandsynligvis stor erfaring. Observér, hvad der foregår i klasselokalet. Der er måske en grund til, at underviseren træffer beslutninger, der kan virke uhensigtsmæssige i begyndelsen, men som i sidste ende virker godt.

Kommunikation

Spørg underviseren, hvordan vedkommende foretrækker at kommunikere. Er det i orden at sende en e-mail eller en sms eller at ringe? Kom til tiden eller i god tid, hvis det er, hvad underviseren foretrækker – der er måske behov for at udveksle information inden undervisningen starter. Bliv eventuelt også nogle minutter efter undervisningen, hvis der er noget, der skal snakkes om. Fortæl det, hvis du har vanskeligt ved en opgave. Hvis du fortsætter med noget på en forkert måde, kan det give underviseren mere arbejde, så

det er bedre at bruge et par minutter undervejs på at stille spørgsmål.

GRUNDLÆGGENDE IDEER OG INDHOLD

Selvom underviseren planlægger indholdet af undervisningen, har du måske noget, du ønsker at bidrage med. Snak med underviseren om, hvad det kunne være. Du kan f.eks. fortælle din egen historie eller medbringe en særlig genstand, som du kan fortælle kursisterne om. Hvis du føler, dit bidrag til undervisningen kan være nyttigt, så foreslå det til underviseren. Du støtter underviseren og I samarbejder som et team.

Metoder

De fleste undervisere bruger den kommunikative tilgang til sprogtilegnelse: kursisterne tilskyndes til at tale og udforske, hvad en tekst handler om. Det er vigtigere at udtrykke sig og udveksle ideer end at tale grammatisk korrekt. Det er måske meget forskelligt fra den måde, du selv har lært sprog på. Metoden bygger på forskning og har vist sig at være mere effektiv end den grammatiske tilgang, du måske har oplevet. Skru ikke tiden tilbage – se selv, hvad kursisterne får ud af den kommunikative undervisning.

Feedback

Som frivillig ønsker du måske at rette de fejl, som kursisterne laver. Snak med underviseren om, hvordan vedkommende retter fejl og giver feedback. Det afhænger af formålet med en aktivitet, hvordan og hvor mange fejl man retter, og underviseren vil have en ide om, hvilke fejl det giver mening at fokusere på.

Lektionsplaner

Undervisere følger som regel lektionsplaner og planlægger undervisningen på forhånd. Hvis du gerne vil forberede dig, kan du bede om at se lektionsplanen på forhånd. Du kan overveje følgende i tilknytning til lektionsplanen:

- Hvad kan jeg bidrage med til emnet?
- Hvordan kan jeg støtte underviseren i de forskellige aktiviteter (rollespil, en-til-en, observation af klassen)?
- Hvordan kan jeg øve ordforrådet med kursisterne?

Snak med underviseren om, hvad du kan bidrage med. Du skal jo mindske underviserens arbejdsbyrde, ikke øge den, så sørg for selv at forberede de ideer, du bidrager med.

UDFORDRINGER

Mange opgaver

Du kommer sandsynligvis til et travlt klasselokale med begyndere, der ikke kan sige ret meget på målsproget. Hvor skal du starte? Læg mærke til, hvordan underviseren leder klasserummet og sørger for, at alle har mulighed for at tale og lære. Du vil hurtigt opdage, hvilke kursister der har vanskeligt ved det, og hvem der er hurtigere. Efter undervisningen kan du tale med underviseren om, hvordan du bedst kan støtte. I kan tale om de enkelte kursisters særlige behov, og hvordan du kan hjælpe dem. Tjek med underviseren nogle gange i begyndelsen, så du finder din rolle. Når underviseren kan regne med dig, vil det gå glat.

Find din rolle

Nogle gange kan det som frivillig godt være svært finde sin plads i skolen/organisationen. Nogle steder er der for eksempel et lærerværelse kun for de ansatte, og de frivillige holder pause for sig selv. Ikke alle steder er de frivillige tænkt ind i skolens/organisationens hverdag, men det betyder ikke, at du ikke er velkommen der. Du kan altid spørge, hvis der er noget, der er uklart.

Samarbejde

Før du kom, var underviseren måske alene i klassen. Underviseren leder klasserummet på sin måde og interagerer måske med kursisterne på en måde, der er meget forskellig fra din. Prøv at tilpasse dig og sørg for, at underviseren ved, hvad du kan tilbyde.

Har du nogen færdigheder – f.eks. synge, tegne, optræde – eller interesser, som kunne være nyttige? Når først du har lært underviseren og holdet at kende, kan du altid tilbyde at bidrage med det, du kan eller ved. På den måde kan kursisterne også lære dig bedre at kende, eller det kan ganske enkelt gøre undervisningen sjovere. Underviseren vil sikkert være glad for, at du på den måde bidrager til holdfællesskabet.

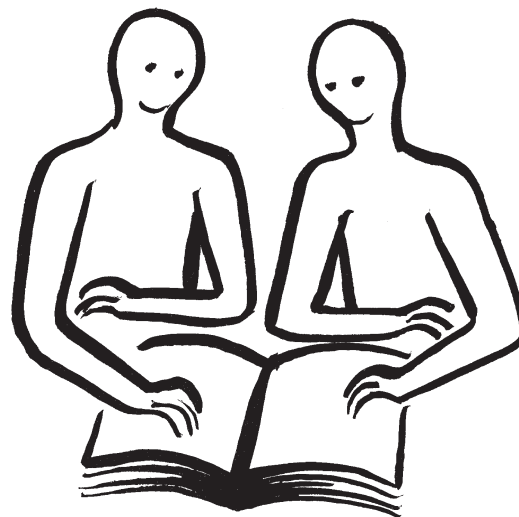
Hvis noget går galt

Nogle gange gør du dit bedste for at hjælpe som frivillig, men det virker bare ikke. Måske fungerer kommunikationen mellem dig og underviseren af en eller anden grund ikke.

Du kan prøve at tale med underviseren om kommunikationsproblemerne. Måske ønsker vedkommende at finde en løsning og nå til en bedre forståelse. Der er måske også en frivilligkoordinator, du kan tale med, og som kan sætte dig sammen med en anden underviser eller tilbyde en anden aktivitet, der passer bedre. Måske er der andre frivillige aktiviteter, som du hellere vil prøve. Der vil være andre muligheder, så du skal ikke miste modet. At arbejde frivilligt er også en læreproces.

GRUNDREGEL

Hvis du er frivillig støtte for en underviser i en klasse, så følg så vidt muligt deres regler. Det er dem, der sætter dagsordenen, beslutter hvordan der skal rettes fejl og bestemmer, hvad der er vigtigst.

GLADE MINDER

Oktober 2018, 25 kursister i et klasselokale fyldt med billeder. De fleste føler sig hjemme i klasselokalet, og det gør Patrick også. Han startede som frivillig hos CVO VOLT for nogle få uger siden. Efter en karriere som skoleinspektør ønskede han at gøre noget for samfundet og besluttede at vie noget af sin tid til andre. Derfor begyndte han at se sig om efter muligheder for at lave frivilligt arbejde. Da han så CVO VOLTs annonce i en avis, sendte han straks en mail til koordinatoren, og en uge senere var han tilbage i klasselokalet, ikke som inspektør, men som frivillig. Joke, der underviser holdet, er glad for at have en frivillig med undervisningserfaring i sin gruppe. "Men frivillige behøver ikke have undervisningserfaring" understreger hun. Det er bestemte færdigheder, der er vigtige. De frivillige skal især kunne lytte og være tålmodige. De skal have tålmodighed til at vente, til folk har sagt noget, og tålmodighed til at tale langsommere end normalt. "De skal også have tålmodighed til at lade kursisterne tænke. De kommer måske ikke med svarene med det samme" siger Joke.

Patrick følte sig hjemme i undervisningen og kunne lide at forklare opgaver eller føre samtaler med de gode kursister, der var hurtigt færdige med deres opgaver. "Undervisning ændrer folks liv" siger Patrick. Da koordinatoren spurgte ham, om han ville være med i et storytelling-projekt med kursisterne, var han begejstret. Efter to møder med underviserne blev det besluttet, at projektet skulle handle om minder og steder. Når migranter kommer til et nyt land, er minderne ofte det eneste, de har tilbage. Underviserne og de frivillige mente, at hvis der blev skabt et bånd mellem migranterne og deres nye hjemby, ville det gøre det nemmere for dem at udtrykke sig og få dem

til at føle sig mere trygge ved det nye sprog, de er i gang med at lære.

Patrick er en af fire frivillige i projektet, og han er den eneste med undervisningserfaring.

Efter nogle opvarmningsøvelser fokuserede den første undervisningsgang på minder. Underviserne brugte storytelling-teknikker til at få kursisterne til at fortælle om deres hjemlande. De frivillige fortalte også. Patrick fortalte om sin barndom, hvordan byen havde ændret sig, og hvad han lavede i sin fritid som teenager. Det var rart for kursisterne at tale med og lytte til en modersmålstalende, som ikke var underviser, og barriererne forsvandt hurtigt.

Næste skridt var at vælge et sted i byen, som kursisterne kunne relatere til – noget som fik dem til at tænke deres hjemland. Nogle valgte den botaniske have, andre rådhuset, markedet, en skole eller teatret. Kursisternes hjemmearbejde var at forklare, hvorfor de havde valgt netop det sted. Den følgende uge gik kursister, undervisere og frivillige ud i byen og besøgte hinandens yndlingssteder. Alle forklarede, hvorfor de syntes så godt om det sted, og hvilke minder det vakte. Den afsluttende øvelse var hjemme i klassen. Sammen med Patrick og en anden af de frivillige fortalte kursisterne ud fra de billeder, de havde taget på deres tur i byen, hinanden om deres oplevelser. Alle deltagerne udvekslede minder og fortalte hinanden, hvilket minde der havde rørt dem mest.

Frivillige, undervisere og kursister var alle glade for at være med i projektet. De lærte om hinandens kulturer, blev bedre til at udtrykke sig på nederlandsk og nød at bruge deres nye sprog.